

Den svarta dimman

Maria parkerade sin bil och sprang genom regnet mot den psykiatriska kliniken vid Nyköpings lasarett. Hon skulle ha tagit med ett paraply, eller i alla fall en regnjacka, och hon förbannade sig själv för det nu. Dovt muller från avlägsen åska ekade mellan betongbyggnaderna, samtidigt som den fick hennes huvudvärk att tillta.

De kompakta regnmolnen gled fram ovanligt lågt. Så lågt att Maria kände att hon måste huka sig medan hon sprang. Som om molnen kunde ha gripit tag i henne, precis som dimman gjorde i hennes mardrömmar.

Hon ringde på och blev insläppt av en skötare.

”Hej Maria!” sa skötaren och visade upp ett vänligt leende. ”Hoppas du hade en trevlig permission. Vi äter middag om en timme, så du hinner vila en stund innan dess.”

Maria höll ut armarna och det droppade från hennes plaskvåta kläder ner på det hårda plastgolvet. Hennes normalt sett fylliga, mellanblonda hår var genomblött och smetade sig fast vid huvud och axlar. Mascaran hon hade på sig var inte vattenfast. Hon kunde ana smaken av de svarta strimmorna som runnit nerför hennes ansikte.

”Jag är fan hemsökt av en förbannelse. Det är inte första gången jag drabbas av ösregn så fort jag besöker morsans grav.”

Skötaren tittade på Maria, som drog tillbaka armarna om sig och skakade.

”Hur är det med dig, Maria? Fryser du?”

Maria var kall, ända in i benmärgen. Dessutom hade hon inte ätit lunch eller sovit natten som var, så det fanns inget som kunde hindra att ångesten kom smygande och greppade tag i henne. Huvudvärken bultade ikapp med åskknallarna. Som om Tor med sin hammare inte nöjde sig med himlen, utan skulle slå på hennes huvud också.

”Det är ka-kallt som fan. Snälla du, kan du fixa fram något mot huvudvärk och ångest? Något starkt.”

”Något mot huvudvärken kan du få på en gång, men det andra måste jag stämma av med läkaren först.”

Skötaren gav henne ett par Alvedon och en plastmugg med vatten. Hon tryckte in pillren i munnen. Trots skakiga händer runt muggen lyckades hon dricka upp vattnet utan att spilla.

Med väskan i handen gick hon tillsammans med skötaren mot rummet där hon skulle sova i natt. Hennes personliga saker, som mobil, plånbok och nycklar låste de in i ett skåp. De passerade genom det pastellgröna dagrummet där det satt folk och läste tidningar och spelade kort. Hennes blick fastnade på en kille i hennes ålder. Killen hade en tredagars skäggstubb och mörkt, rufsigt hår. De buskiga, mörka ögonbrynen var nerdragna till hans smala ögonspringor. Det var något speciellt med honom. Något var bekant, men hon trodde inte att de hade träffats förut. Det var som om det fanns en elektrisk laddning mellan dem. Som mellan hund och katt. Med hårt sammanbitna käkar och smala ögon stirrade han på Maria medan hon passerade. Hon besvarade hans stirrande med ett lika stelt ansikte.

”Här är ditt rum, Maria.” Skötaren gjorde en gest med sin hand mot en öppen dörr. ”Om du behöver något och det är panik, så är det bara att tryck...”

”Det är för i helvete inte första gången jag är här! Jag känner nog till det här stället bättre än du!”

Maria gick in i rummet och kastade väskan på sängen så att mjukiskläderna flög ur den. Hon satte handflatorna mot pannan och tog ett par djupa andetag innan hon vände sig mot skötaren.

”Kan du förlåta mig...? Jag kunde inte kontrollera mig. Jag mår bara så jäkla dåligt. Hämtar du något ångestdämpande medan jag tar en varm dusch?”

”Det är OK, Maria. Du har haft en dålig dag bara, men det går snart över.” Skötaren log, klappade henne på axeln och gick sedan iväg.

Maria stängde dörren, lutade sig mot den, blundade och andades flera djupa och långsamma andetag. Händerna skakade när hon drog av sig sina kalla, blöta kläder som satt som klister mot kroppen och gick sedan in i duschen.

Hon vred på vattnet och ökade värmen tills det var så varmt som hennes kalla hud stod ut med. När huden vant sig ökade hon på värmen ännu mer, och fortsatte så tills duschrummet mer och mer liknade en ångbastu. Ångan smekte hennes kropp och värmdde upp hennes frusna lemmar. Underbart, tänkte hon medan värmen trängde bort kylan och hon slutade skaka. Hon tvättade håret med schampo och tvålade sen in kroppen i ett tjockt, vitt lödder. Hon blundade och ställde sig med ansiktet mot duschstrilen och lät det heta vattnet skölja bort schampo och tvållödder.

När hon stått under duschen ett tag öppnade hon ögonen för att titta efter handduken. Den syntes bara svagt genom den täta ångan i duschrummet. Hon stelnade till. Ånga? Hon kände igen den från sina mardrömmar. Dimman som hade plågat och dödat henne hundratals gånger på nätterna i sovrummet. Men hade verkligen den onda, mörka dimman, ett levande väsen, hittat henne på riktigt? Hon vred snabbt på huvudet åt alla håll. Dimman var för tät. Hon såg inte utgången. Med händerna trevade hon

sig längs duschväggen för att leta efter utgången. Den var borta. Hon var fångad. Dimman svepte sig omkring henne och klämde åt runt bröstkorgen som en pytonorm. Hon kunde inte andas. Hon försökte skrika, men det fanns ingen luft kvar i lungorna. Syret tog slut i hennes blod, och det sista hon hörde innan hon föll ihop på duschgolvet var naglarnas rispande ljud mot fogarna mellan kakelplattorna.

* * *

”Maria?!” Skötaren slog varsamt handflatan upprepade gånger mot hennes kind.

”Dimman...” Maria tittade sig omkring i duschrummet. Vattnet var avstängt och det mesta av ångan hade skingrats. Det låg en handduk över henne. ”...den hittade mig”, fortsatte hon och stirrade på skötaren med uppspärade ögon.

Dimman var en återkommande mardröm som Maria hade haft så länge hon kunde minnas, men den brukade bli värre vid den här tiden på året. De misstänkte höstmörkret som en bidragande orsak och hade provat med ljusterapi under vinterhalvåret, utan någon framgång. Att åka på semester till Mallorca hade inte heller hjälpt henne mot mardrömmarna. Det var något med den här tiden på året som hemsökte henne. Att det var på dagen tio år sedan hennes mamma hade dött gjorde heller inte saken bättre.

Skötaren tog hennes hand, höll den varsamt och talade med lugn röst. ”Du fick en panikångestattack. Du låg längst in i duschrummet. Tack vare att jag kom tillbaka med din medicin så hittade jag dig ganska snabbt. Ta de här pillren nu, och vila en stund, så ska du se att det hjälper mot din ångest.”

Maria höll fast handduken med ena handen mot bröstet och satte sig upp. Hon tog pillren med andra handen och svalde dem ihop med vattnet från plastmuggen som skötaren gav henne.

”Lägg dig på sängen, så säger jag till när det är middag om sådär trekvart.” Han sprack upp i ett leende. ”Och jag tror det blir lite extra festligt idag, nu när det är Halloween.”

* * *

När skötaren hade kommit för att hämta Maria till middagen hade hon inte velat gå dit, men en kvart senare hade medicinen lugnat henne tillräckligt för att hon skulle orka gå till matrummet. Hon skämdes lite för att ha blivit så rädd för ångan i duschen, och så här i efterhand kunde hon nästan le åt allting.

”Ah, Maria!” utbrast skötaren, ”Välkommen! Vi har reserverat en plats till dig här”. Han pekade mot en tom stol.

Maria kände pulsen och andningen ta fart. Platsen var mittemot den där killen som hade stirrat på henne när hon kom. Skulle hon sitta mittemot honom och utbyta stenhårda blickar, eller skulle hon gå

tillbaka till sitt rum? Hon tittade runt. Alla andra stolar var upptagna. Hungern avgjorde. Hon drog ut trästolen och satte sig på den lediga platsen vid bordet. Den elektriska spänningen mellan henne och killen återkom. Som magnetiska motpoler kunde hon känna att han också ansträngde sig för att ignorera henne.

På matbordet stod pumpor i olika färger. Alla hade utskurna, grimaserande ansikten med ögon som knep ihop och stora munnar där det välldes ut ”spyor”. Den gröna pumpan kräktes ut majs. Ur den orangea kom en bajsbrun flod av köttfärs. En gul pumpa vräkte ur sig tomatbitar. Papperstallrikar och servetter med svart bakgrund och en brandgul pumpa som visade upp sina huggtänder. I vinglasen av plast såg det ut som blod. Gissningsvis juice på blodapelsin med lite extra röd karamellfärg.

Maria tog ett mjukt skal och fyllde det med köttfärs, tacosås, ananasbitar, tomat, majs, gurka och guacamole. Koriandern undvek hon, hon ville inte grimasera på samma sätt som pumporna på bordet. Hon vek ihop brödet och tog en tugga. Det smakade faktiskt okej, men förstås inte lika bra som hemma. Och med en mage som skrek efter mat så var det en lättnad att äntligen få fylla den med något.

Medan Maria åt tittade hon mer och mer på den stora prydnadspumpen på bordets mitt. Den såg elak ut. På riktigt. I den fanns värmeljus som brände mot locket så att enstaka strimmor av rök kom ut från ögonen. Dimman igen, tänkte hon. Den är här också. Hon behöll ändå lugnet, nu när hon var torr, varm, medicinerad och nästan mätt.

* * *

Skötaren reste sig upp och harklade sig. ”Vad sägs om liten spökhistoria efter maten? Det är ju ändå Halloween”

Några runt bordet nickade eller ryckte på axlarna, men ingen protesterade mot förslaget.

Han tände ett ensamt stearinljus framför sin plats på kortsidan, släckte sedan alla lampor och övriga ljus. I ett skåp i köket hämtade han något som han gömde bakom ryggen, innan han gick och satte sig igen.

”En sista varning för de som är rädda av sig, det är en otäck historia, som utspelar sig i området där vi befinner oss nu. Den är sann också!” Han ler. ”Ja, skulle kunnat vara sann, om man tror på såna här saker, förstås. Jag fick höra den av min farmor när jag var yngre. Hon blev inte speciellt glad när hon hörde att jag fick jobb just här. Hon sa att jag borde skaffa ett annat jobb, vilket som helst, bara det inte var på denna plats. Den är ond, påstod hon.”

Ett par stycken runt bordet skruvade på sig. Andra lade armarna i kors.

”Det var en gång...” Han gjorde en konstpaus och tittade på sin samlade grupp innan han fortsatte med mörk röst, ”...en kung som behövde kanoner. För att göra kanoner behövde man pengar och järn. Bara hundra meter upp i backen här bakom psykiatriska avdelningen fanns både och. Närmare bestämt järnmalm och en åder med silver. Under ganska lång tid bröt man järnmalm här i Hälletområdet. Det var ett tungt jobb och många dog redan i 30-årsåldern, en del nere i gruvan. Andra av blyförgiftning när de jobbade vid smältugnarerna.”

”Blyförgiftning...” sa Maria och log. ”Ja, det kanske var läskigt för stackarna som drabbades av det, men skulle inte det här vara en SPÖKHISTORIA? Det liknar mer en godnattsaga”

Någon vid bordet skrattade till.

”Jag försöker bara ge en bakgrundsbild så att ni förstår förutsättningarna.” Han andades ut och lågan från stearinljuset under honom fladdrade till och kastade spöklika skuggor i hans ögonhålor.

”Ju längre ner man grävde i gruvan, desto vanligare blev det att man hittade folk döda utan egentlig anledning. Ingen som de kunde se i alla fall. Det började gå rykten om ett ont väsen, i form av en mörk dimgestalt, som sög ut folks själar.”

”Dimma?!” Maria ställde sig upp så fort att stolen tippade bakåt och skramlade runt på golvet. Några av de andra hoppade till. Hon höll händerna för munnen och stirrade på den till synes hålogde skötaren. Hjärtat rusade och hon började flåsa. Sen påminde hon sig om att det bara var en spökhistoria. ”Ursäkta...” mumlade hon, reste upp stolen och satte sig ner med både armar och ben i kors.

”Det berättades att när man hittade folk långt nere i gruvan så hade ögonen, inklusive ögonvitorna, ändrat färg till svart. Som om färgen hade följt med när själen sögs ut. En del gruvarbetare, som hade jobbat långt nere i gruvan, kom ibland upp med en ihålig blick, och försökte dra ner andra längre ner i underjorden med våld. Till slut vågade ingen längre gå ner och de tillkallade en präst.”

Regnet smattrade hårt mot fönsterrutorna och enstaka blixtar lyste då och då upp omgivningen. Maria räknade till fem sekunder mellan blixtn och knall. En och en halv kilometer bort, konstaterade hon.

”Prästen var känd för att kunna driva ut onda andar, och välsigna platser för att hålla ondskan borta från dem. När prästen började gå ner i gruvan blev han enligt sägnen mer och mer nervös. Han började kallsvettas och skaka. När han hade kommit en bit in vände han snabbt om och skrek i panik att gruvan måste förseglas på en gång, annars kommer alla att dö! Han övertygade de andra att det måste ske NU, och de hjälptes åt att vräka i den jord och det lösgrus som låg närmast innan de också försvann därifrån för att aldrig mer återvända. Allt gick så snabbt att några arbetare blev kvar där nere, utan möjlighet att någonsin komma upp. Prästen sprang sedan därifrån, tillbaka till Sankt

Nicolaikyrkan, som han därefter ALDRIG lämnade. Han var så rädd att han till och med sålde den här marken, som då var hans. I början av 1900-talet styckades den upp och blev till kolonilotter åt Nyköpingsbor som inte hade egen trädgård. Men ju närmare gruvan kolonilotten låg, ju sämre skörd fick man. Om det var på grund av dåliga skördar eller något annat vet man inte, men det blev ofta dispyter och slagsmål mellan missnöjda odlare.”

En kraftig blixst lyste upp rummet och en sekund senare skallrade fönsterrutorna till av den kraftiga smällen. Maria kände hur nackhåren började resa sig. Hon visste inte om det var på grund av rädsla eller den elektriska spänningen från åskvädret.

”Flera år efteråt drabbades folk i området av olika psykiska problem, så därför valde man att bygga psykiatriska kliniken just här. Man tyckte det var praktiskt att de intagna inte behövde åka så långt från hemmet. På 1960-talet förseglade man gruvorna permanent med fyllnadsmassor från bland annat byggandet av E4, och... OJ! Vad i helvete är det där?”

En grå-vit gestalt, stor som en medicinboll kom fram bakom skötaren och svävade in över bordet. Den hade stora, svarta ögon och svarta huggtänder med rött blod rinnande från dem. Den rörde sig framåt och när den kom fram till stearinljuset låga smälte det till och en vit dimma spred sig snabbt och förvandlades sedan till en enorm eldsflamma. En blixst slog ner på taket och ett öronbedövande dån dränkte ljudet från stolar som välte, skålar som krossades när de gled av bordet och folk som skrek i panik. Brandlarmet började tjuta och en del av de intagna sprang mot ytterdörren och skrek om att få bli utsläppta.

Avdelningschefen rusade ut ur sitt rum när hon hörde brandlarmet och skriken. Hon tände lamporna och tittade på kaoset. När ljuset tändes lugnade folk ner sig snabbt. Hon konstaterade snart att det inte brann och gick hon ut i matsalen.

”Vad i helv... håller du på med?” Hon spände en hård blick på skötaren.

”Jo... eh...” Skötaren skruvade på sig och kliade sig i nacken medan han tittade ut genom fönstret. ”...alltså... jag berättade bara den gamla spökhistorien. Tänkte att det skulle bli bättre effekt om jag smällde en ballong full med mjöl, florsocker, salpeter och andra vita pulversaker jag tog med hemifrån. Jag kunde väl inte veta att allt skulle ta eld.”

”Då lyckades du ju göra något extra. För en gångs skull!” sa chefen med ironi i rösten, innan hon bytte till en hård, allvarlig röst. ”Du städar upp allt det här. Nu!” Chefen fortsatte att stirra på skötaren.

”Jamen mitt pass är ju ... alldeles strax... eh... slut...” Skötaren tittade ner i marken.

”Din avlönade arbetstid är strax slut, men ditt pass är inte slut förrän allt härinne ser ut som innan dina upptåg. Förstått?”

Skötaren vred på sig. ”Nja, jag har ju lovat min flickvän att...”

”FÖRSTÅTT?”

”Ja, ja”, mumlade han och började resa upp stolarna.

De flesta andra hade gått till sina rum för att få lugn och ro. Kvar vid bordet satt Maria och killen med den stirrande blicken.

”Prästen du berättade om”, sa Maria till skötaren som gick runt med en disktrasa, ”var min farmors farfar.”

”En av männen som blev instängd efter att prästen varit där var en av mina förfäder”, sa mannen mitt emot Maria.

Maria och mannen tittade först förvånade på varandra innan ansiktena hårdnade igen. Om de hade varit som hund och katt förut, var de som varg och lejon nu. Generationer av nedärvd rädsla och hat sedan gruvincidenten kunde ha fått huggtänder att växa fram på dem av ren viljestyrka. Deras ögon var fixerade på varandra, stirrande. Maria anade en skugga som rörde sig i mannens ögon. Var det en reflektion av någon som passerade bakom henne? Eller kunde det till och med vara den svarta dimman? Nä, antagligen bara fantasin i hennes trötta hjärna som spelade henne ett spratt. Och det var först nu, när Maria såg mannens ansikte på nära håll, som hon såg de ärr som mannen hade på ena kinden. Hon önskade så att hon kunde ge honom några till, eller i alla fall en blåtira. Hon knöt nävarna.

Mannen ställde sig upp, pekade mot Maria och nästan skrek.

”Så det var din förbannade farfars-någonting som gjorde att min förfader Sven stängdes in i gruvan. Fattar du hur svårt det var för hans fru och barn att klara sig utan försörjare efter det. Flera generationer av min släkt fick lida i fattigdom på grund av din prästjävel... Hallå?! Hör du vad jag säger?”

Maria tog en servett med pumpamotiv från bordet och torkade bort några av mannens salivdroppar från sitt ansikte.

”Men det är väl inte mitt fel att...”

”Vad i helvete! DU kommer från en rik prästsläkt, DU har inga problem i världen. Säkert fint hus, lyxig mat, välgödda barn som är uppvuxna med barnflicka, iPads och oxfilé, medan jag har tvingats slava på hamburgerrestauranger, om jag ens orkat jobba på grund av all ångest.”

”Jag har inte heller...” försökte Maria. Hennes liv hade inte varit lätt. Ständiga mardrömmar och sömnsvårigheter gjorde att hennes jobb försök ofta slutade i utbrändhet och långtidssjukskrivning. De gånger hon hade haft ett jobb hade hon varit populär på jobbet. Hon var den peppande, glada personen som alltid fick andra att må bra. Att däremot själv bli omhändertagen, och dessutom på psyket, tärde på hennes självkänsla.

”Håll käften när jag pratar!” Mannen tog upp en liten prydnadspumpa och slängde den i golvet. Sen satte han ner båda händerna på bordet och lutade sig mot Maria, som ryggade tillbaka. ”Och alla djävla mardrömmar. Efter att ha vuxit upp med historier om hur den svarta dimman nere i gruvan förtärde min förfader så drömmer jag varenda jävla natt om att vara fånge i ett svart dimmörker där jag famlar runt i blindo. Jag lyckas aldrig ta mig därifrån.”

Hårdheten i Marias ansikte försvann. Hon gapade och höjde på ögonbrynen. ”Drömmer du också om den svarta dimman!?” frågade hon. Hon kände en lättnad i att inte vara den enda som plågades av dimman i sina drömmar. Men samtidigt steg oron när hon insåg att mannens drömmar om dimman ökade sannolikheten att den faktiskt fanns på riktigt.

Mannen ansiktsmuskler slappnade av, han spärrade upp ögonen och gapade stort innan han samlade sig.

”Vad menar du. Drömmer du samma dröm?” sa han och satte sig ner. Hans arga tonfall hade försvunnit och det lät mer som om han var nyfiken.

”Ja. Eller kanske nej. I mitt fall är det mer som att dimman jagar mig. Jag ser den överallt. Den vill ta fast mig och dra ner mig i underjorden. Som i gruvan.”

”Gruvan...” sa mannen och lutade sig tillbaka med handen på hakan som om han funderade.

Maria tittade på mannen medan han funderade, men hon sa inget. Hon fick intrycket av att han tänkte ut något, och hon ville inte störa. Det var som att hans onda aura tynade bort och att han började se trevlig ut, eller i alla fall normal.

Efter en stunds begrundande frågade han: ”Tror du på ödet? Eller beteendeterapi?”

Maria stirrade på honom med öppen mun och gjorde en gest med händerna för att visa att hon inte hade en aning om vad han menade.

”Alltså”, fortsatte han, ”det måste ju vara ödet att just vi två med vår bakgrund träffas här. Och angående beteendeterapi. Du vet att man kan bota till exempel spindelrädsla genom att gradvis närma sig spindlar, tills man inser att de faktiskt inte är farliga?”

”Ja...?”, svarade Maria svävande, men hon hängde inte med alls. Det är ju skillnad på att bota en fobi för något som egentligen är ofarligt, och att vara rädd för något riktigt otäckt, som dimman i underjorden.

”Dimman finns förstås inte på riktigt”, sa mannen. ”Det är också en fobi som går att bota. Vad sägs om att du och jag går till gruvan nu och möter våra rädslor? Då kanske vi upptäcker att lite berg och sten inte är så farligt? Och så har vi botat oss! Lätt som en plätt!”

Marias hud knottrade sig och hon började andas häftigt. Hon korsade armarna.

”Vadå? Menar du nu? Som i nu på en gång? Nä, någon annan dag, väl? Eller... inte ens då! Du är ju inte klok! Dimman kommer att döda oss också!”

”Du kommer inte att dö av att vara omgiven av solid bergvägg ett tag. Dimman finns ju bara i våra drömmar.” Mannen försökte sig på ett lugnande leende. ”Och jag antar att eftersom du är här just idag, så är även dina drömmar som värst den här dagen på året, som om de döda försökte meddela oss något? Som att det här är vår stora chans att bli av med våra drömmar från helvetet?”

”Jo... men...” Maria tänkte på hur mardrömmarna hade förstört hennes liv. En del mediciner hade hjälpt tillfälligt, men skulle det kunna bli en permanent lösning om hon faktiskt mötte sin värsta rädsla? Vad hade hon egentligen att förlora? Hennes liv var uselt. Hon hade varken ett jobb, en partner eller nära vänner längre. Allt på grund av mardrömmarna som tagit över hennes liv. Men nu föreslog mannen en möjlig utväg. Det pirrade i ryggraden och armarna knottrade sig. En känsla av hopp trängde bort den sista resten av den ångest som medicinen ännu inte lyckats rå på.

Hon ställde sig upp, satte armarna i sidorna, sträckte på ryggen och sa. ”Ja, vad fan! Vi gör det! Hämta jackan så drar vi! Vad heter du förresten?”

”Peter”, sa han och sträckte fram handen. ”Trevligt att träffas!”

De skakade hand och båda två sprack upp i ett leende. De var inte som katt och hund längre. De tillhörde samma art, samma flock. Nästan samma familj.

Skötaren som hade sprungit runt och plockat upp trasiga saker och städat bäst han kunde, hade hört delar av konversationen. Han sprang ifatt dem när de var på väg att hämta ytterkläderna.

”Stopp, stopp, stopp! Vänta lite nu. Det här är en slutenvårds klinik. Man kan faktiskt inte springa ut och in som man vill. Det är i och för sig frivilligt att vara här, men antingen är man inne på

behandling eller så får man skriva ut sig. Inget springande ut och in för nöjes skull. Går ni härifrån nu, så kan ni inte komma tillbaka senare ikväll.”

Maria och Peter gav varandra en snabb blick, nickade och sa i kör:

”Vi skriver ut oss!”

”Men... men... vädret då? Ni ser väl blixterna, hör åskan? Det är ju fullständigt livsfarligt nu! Järnmalm i berget fungerar ju som en riktig blixtmagnet också.”

”Vi måste göra det här. Det är nu eller aldrig”, sa Maria.

Hennes ord och ovanligt klara blick fick skötaren att förstå och han nickade.

* * *

De hade tagit på sig sina ytterkläder och lämnat värmen på mottagningen. Regnet slog hårt mot dem från sidan. För att inte ramla omkull fick de luta sig mot vinden. De småsprang upp i skogen i riktning mot gruvöppningen. Alla ingångar till järngruvorna hade fyllts upp helt, men till just silvergruvan fanns det fortfarande ett hål där man kunde gå ner via en nybyggd trappa. När den korta metalltrappan var slut fanns bara två korta gångar in i berget, som sedan blockerades av stenblock och fyllnadsmassor.

Den delvis täta vegetationen bromsade vinden en del, och regnet kom i stort sett uppifrån. De blöta löven kändes som kalla tungor som slickade sig mot dem medan de tog sig fram i mörkret. Marias telefon var turligt nog vattentät, men lampan i den fick kämpa hårt för att ens skingra en liten del av nattmörkret.

Maria pillade med något på skärmen och Peter sträckte sig fram för att se vad hon höll på med.

Hans händer knöt sig och han hade nästan kunnat klippa till Maria när han såg vad hon gjorde.

”Vad i helvete?” Han skrek för att överrösta blåsten. ”Spelar du Pokemon Go precis nu? Är du helt sinnessjuk?”

”Jag spelar faktiskt inte, jag bara kollar så att vi går åt rätt håll. Silvergruvan är ju ett Pokemon-gym. Titta får du se.”

Maria pekade på skärmen och Peter muttrade något ohörbart och fäktade uppgivet med armarna innan de fortsatte längs en smal stig mot gruvan.

De kom fram till öppningen i skogen där de med hjälp av de många blixterna kunde ana metallstängslet runt gruvhålet. Regnet vräkte ner så hårt att det dånade från berghällan. Rännilar, eller snarare små bäckar rann nerför berget och svepte med sig mossor, barr och kottar.

Framme vid grinden lyste Maria längs trappan ner i gruvhålet. Lampan lyckades inte skingra mycket av mörkret, och hon tvekade. Det var som att gå ner i avgrunden. Ett djup utan slut som kunde sluka dem utan att lämna ett spår.

När ögonen vant sig något vid mörkret anade hon en oformlig gestalt som rörde sig där nere. Kanske en buske som rör sig i vinden? Sen förstod hon. Det var dimma som steg upp från djupet. Först stelnade hon till, sen slog adrenalinkicken till.

”Dimman!” Hon pekade ner i hålet. ”Där! Den kommer att ta mig!” Hon vände om, knuffade till Peter i bröstet och sprang tillbaka över det kala berget mot skogen. En blixtnö slog ner i en tall några meter framför henne. Värmen i blixten hettade upp barken så mycket att den splittrades och flög åt alla håll. Ljudknallen och chockvågen fick henne att komma av sig. När hjärnan klarnat upp efter några sekunder vände hon sig ett kvarts varv och sprang vidare mot en annan del av skogen. Hennes tinnitus pep så högt efter smällen att hon knappt uppfattade andra ljud. En ny blixtnö slog ner i ännu en tall, bara ett par meter framför Maria. Hon kastades till marken och landade i en liten sänka med vattentäckt mossa. Hon höll upp armarna som skydd för kaskaden av bark och glödande små partiklar som regnade ner över henne. En trädgren föll mot henne, men hon lyckades stöta bort den tjockare delen av den, medan den tunnare änden piskade till henne i huvudet så att vatten och barr stänkte iväg.

Berget ville inte att hon skulle gå härifrån, tänkte Maria. Det tänkte tvinga ner henne i dimman. Sväljas av berget, eller grillas på det, hon visste inte vad hon skulle göra. Oavsett vad hon valde skulle hon ändå dö, så hon låg kvar på marken. Hopkrupen. Uppgiven. Kylan från vattensamlingen hon låg i sög ut hennes kroppsvärme och livsvilja. Hon skakade. Apatin ersatte det hopp hon för en kort stund hade känt inne på kliniken.

Peter sprang fram till henne, slet upp henne och skrek: ”Kom igen nu för i helvete, vi måste ner i skydd!”

”Men dimman?” Maria försökte streta emot när han drog henne mot gruvöppningen.

”Det är ingen sån dimma. Det är vattenånga som avdunstar, eftersom det råkar vara lite varmare just nu i gruvöppningen än i den omgivande luften.”

En ny blixtnö slog ner en bit ifrån dem och adrenalinet fick dem att glömma övriga besvärligheter. De sprang mot gruvan. Maria halkade till på en bit mossa på berghällan, snubblade till och slog knäet i berget. Hon trevade försiktigt med handen utanpå knäet och kände att jeansstycket hade skrapats bort.

Antagligen hennes hud också. Peter drog upp henne igen och tog ett fast grepp runt hennes midja. Med ena armen runt hans axlar stapplade hon med hans hjälp fram till ingången. De öppnade grinden och tog sig nerför trappan så fort de vågade och kunde. Nere på botten fanns en plåt i samma metall som trappan, med staket runt. De klättrade över det och gick vidare in i den vänstra av de två gruvgångarna.

”Här är vi säkra”, sa Peter. ”Hela berget är som en stor åskledare, så blixterna tar sig inte ner här.”

Det var i alla fall torrt i gruvgången, men deras blöta kläder kylde ändå ner dem, och Maria skakade av kölden. Hon satte sig på en stor, rund sten och pustade ut. Hon borstade bort barkflisor, mossa och annat skräp som hade fastnat på hennes genomblöta kläder. När hon drog handen mot pannan pillade hon bort en liten barkbit ur ett sår som hon hade fått när trädgrenen rasade på henne. Hon lyste på knäet och förutom allt blod så såg hon att huden var bortskrapad ända in till benet. Först när hon såg det öppna såret kände hon smärtan komma.

Adrenalkicken hade avtagit och Maria började ta in omgivningen. Det var ingen stor gruvgång. Fyrkantigt uthuggen. Knappt ett par meter bred, och inte ens ståhöjd. Hon satt på en av de många stora kullerstenar som var en del av det man hade fyllt igen gruvgången med. Med telefonens lampa lyste hon runt på de kala väggarna. Hon tittade upp i taket och ryckte till så att hon tappade balansen och ramlade av stenen, ner på den kalla berggrunden.

”Spi-spindlar... Grottspindlar!” pep hon fram, liggande på sidan.

Peter tittade på dem och höjde lätt på ögonbrynen. ”Bra, då kanske de tar hand om eventuella mygg och annat sattyg.”

”Men fattar du inte?” Maria satte sig upp och viftade runt med armarna. Förutom dimman var just spindlar något hon var paniskt rädd för. För sitt inre kunde hon se hur de små odjuren kröp in genom näsan och la ägg i bihålorna. Sen välldes tusentals nykläckta spindelbebisar ut genom näsan, om de inte åt upp henne inifrån först.

Kylan, ovädret och den i övrigt jobbiga situationen trängde bort spindlarna från hennes tankar.

”Det... var inget”, sa hon och gjorde en ansats att sätta sig upp.

De vände sig samtidigt mot ett klapprande ljud från den andra gruvgången. Den gången var högre i tak och var formad mer som ett valv. Man kunde stå där, men det sluttade svagt neråt och gången var fylld med stenar i olika storlekar och former. Den slutade bara ett par meter in i berget.

Maria kröp fram till ingången och vände lampan mot den andra gruvgången. ”Vad var det som lät?”

”Vad sägs om en sten som rullade ner?” sa Peter.

”Ja, det förstår jag väl. Men VARFÖR gjorde den det?”

”Jag gissar på en råtta eller nåt.”

”En råtta?” Maria snodde runt och satte sig på huk tätt bakom Peter och tog ett fast tag i hans jacka.

”Ja, eller en grävling, en björn eller kanske till och med en drake.”

Maria släppte taget om jackan och la armarna i kors.

”Driver du med mig? Tycker du inte att jag har upplevt nog med elände ändå?”

”Jag tycker bara att du kan skärpa till dig! Stenar i en sluttning rullar då och då ner av sig själva. Eller om en pytteliten mus kom åt den, eller om några insekter gjort gångar i marken under, eller om regnet har underminerat marken. Vad jag menar är. Det är ingen större grej! Men om du lyser lite där så går jag och tittar om jag hittar en björn eller några myror eller så. Efter det väntar vi ut åskan, och sen åker vi hem. OK?”

Peters blick var bestämd, och Maria insåg att det förstås inte var en liten rullande sten eller en mus som hon egentligen var rädd för.

”Ja, ja”, muttrade hon och lyste ner i den andra gruvgången.

Peter gick ner bland stenarna och grävde med fingrarna längst in i den torra jorden så att det dammade om den. Han hostade till av dammet som retade hans hals och lungor när han andades in det.

Maria stålsatte sig när hon upprepade för sig själv flera gånger att det inte är dimman.

”Går det bra?” frågade Maria när han började gräva intensivt och slänga ut små stenar.

”Jag tyckte jag såg något. Kom närmare och lys bättre så jag ser vad jag gör.”

Maria flyttade sig fram några få centimeter och sträckte fram armen med lampan lite till. Närmare än så vågade hon sig inte.

Peter grävde frenetiskt upp mer jord och slängde bort stenar. Det blev så mycket damm runt honom att Maria började tvivla på om han ens var kvar.

”Hallå? Hur går det?”

Hon fick inget svar, men hörde honom hosta mer och mer.

Dammolnet började ändra färg från ljusgrått till svart och Maria kände rädslan bita tag i henne. Det var inte bara vanligt damm längre. Hon kände igen den svarta dimman som hon hade sett hundratals

gångar i sina drömmar. Och nu hade hon av någon idiotisk anledning tagit sig hit frivilligt, till dimmans källa.

Utan förvarning hoppade Peter fram ur dammolnet, tog tag i hennes handled och började dra henne mot det mörka molnet längst in i gruvgången.

Med ett ljud som hade kunnat splittra glas skrek Maria till. Med sin andra hand fick hon tag i metallräcket på plattformen. Samtidigt tappade hon telefonen som med ett krasande ljud från skärmen studsade ett par gånger innan den blev liggande mellan ett par stenar. Lampan lyste uppåt genom dimman, som hon kunde se spridas och liksom söka efter henne.

Maria sprattlade och sparkade så mycket hon kunde med benen, och krängde med överkroppen för att försöka komma loss från honom, men han var stark och hans grepp hårt. Han ryckte till och Marias grepp om metallräcket lossnade och hon ramlade omkull på rygg. Peter fortsatte att dra henne ner i gruvgången.

”Sluta! Det här är inte roligt längre!” skrek hon, samtidigt som hon letade efter något att hålla fast sig i. Med sin fria hand fick hon tag i en kantig sten, stor som en tennisboll, och slog den mot Peters hand. Inget hände och hon slog till igen. Det krasade till när ett av hans fingrar gick av, men greppet om Marias handled var ändå bergfast. Hon slog till igen, fast högre upp, mot armbågen. Det krasade till ännu en gång och han tappade taget om henne. Peter vände sig om och försökte ta fast henne med sin andra hand. Liggande på rygg sparkade hon till med sulan så hårt hon kunde i hans skrev. Det var en fullträff. Hon kände det. Något hade definitivt gått sönder. Hon visste av erfarenhet att en sådan spark på en man kunde oskadliggöra honom för en lång tid. Men Peter reagerade inte. Han är inte längre mänsklig, tänkte Maria. Insikten fick myrboet i hennes mage att löpa amok och det stack till i hela kroppen. Pulsen slog som en bastrumma i discotakt och boaormen var tillbaka igen och kramade luften ur henne. Maria kastade stenen hon höll i så hårt hon kunde och träffade honom mitt i pannan. Han föll ihop på marken, omgiven av svart dimrök. Maria flög upp från marken, vände sig om för att börja springa därifrån, men halkade till på några runda stenar i sluttningen, föll bakåt och slog huvudet i en kantig sten. Hon försökte kravla sig därifrån, men instruktionerna hennes hjärna försökte skicka lyckades bara delvis ta sig fram till rätt muskler. Kroppen skälvde. Armar och ben skakade. Dimman nafsade henne i benen och fortsatte sprida sig runt kropp och huvud. Hon försökte hålla andan medan hon sakta ålade sig centimeter för centimeter mot metallräcket. När lungorna nästan sprängdes flämtade hon till och drog in ett djupt andetag. Det sved till i lungorna. Mörkret slöt sig runt henne.

* * *

Aftonbladet den 1 nov

Halloweenmord i silvergruva

Polisen är fortfarande mycket förtegen efter gårdagens misstänkta dubbelmord i Gustav Adolfs silvergruva i Nyköping. Ännu vet man inte med säkerhet om det rör sig om mord, eller om de två döda, en kvinna och en man, har förolyckats på grund av en olyckshändelse.

Vittnen säger till Aftonbladet att de två ska ha argumenterat högt med varandra inne på Psykiatriska kliniken nära silvergruvan, innan de gick ut i ovädret och sedan hittades döda av en turist i morse.

Obekräftade uppgifter gör också gällande att de drabbats av någon ovanlig sjukdom eller svampangrepp, eftersom deras ögonvitor var alldeles svarta när de hittades. Experter som Aftonbladet talat med säger att svampangrepp kan påverka hjärnan och utlösa hallucinationer, vilket kan ha varit möjligt i det här fallet. Hur de i så fall smittats av svampen, eller hur förloppet kan ha gått så extremt snabbt vågar experterna inte ens spekulera i.